

**Luxembourg, 14. listopada 2024.
(OR. en)**

14146/24

**DEVGEN 139
ACP 98
ENV 975
ONU 110
RELEX 1216**

ISHOD POSTUPAKA

Od: Glavno tajništvo Vijeća

Na datum: 14. listopada 2024.

Za: Delegacije

Br. preth. dok.: 13832/24 + COR 1

Predmet: Dezertifikacija, degradacija zemljišta i suša
– zaključci Vijeća (14. listopada 2024.)

Za delegacije se u Prilogu nalaze Zaključci Vijeća o dezertifikaciji, degradaciji zemljišta i suši, koje je Vijeće odobrilo na 4050. sastanku održanom 14. listopada 2024.

Zaključci Vijeća o dezertifikaciji, degradaciji zemljišta i suši

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE

1. PONOVRNO ISTIČE svoju predanost Programu održivog razvoja do 2030. i njegovim ciljevima održivog razvoja, posebno cilju održivog razvoja br. 15.3 o borbi protiv dezertifikacije, obnovi degradiranog zemljišta i tla, uključujući zemljišta zahvaćena dezertifikacijom, sušom i poplavama, te težnji da se do 2030. postigne svijet u kojem nema degradacije zemljišta;
2. PODSJEĆA na to da su dezertifikacija, degradacija zemljišta i suša veliki ekološki, gospodarski, društveni i sigurnosni izazovi za održivi razvoj i SA ZABRINUTOŠĆU PRIMJEĆUJE povećanu učestalost i intenzitet suša te pogoršanje dezertifikacije i degradacije zemljišta u svijetu i u EU-u; NAVODI da je Konvencija Ujedinjenih naroda o suzbijanju dezertifikacije (UNCCD) okosnica svjetskih napora u borbi protiv dezertifikacije, degradacije zemljišta i suše;
3. PREPOZNAJE važnost višedioničkih partnerstava koja okupljaju multilateralne organizacije, javne uprave, organizacije civilnog društva, privatni sektor, lokalne zajednice, poljoprivrednike, šumare, nomadske stočare i upravitelje zemljišta, autohtone narode i druge korisnike zemljišta te saveza za borbu protiv dezertifikacije, degradacije zemljišta i suše i za postizanje neutralnosti degradacije zemljišta te POZDRAVLJA inicijative kao što su Međunarodni savez za otpornost na suše, Veliki zeleni zid i pripadajući ubrzivač te Međunarodna godina terena za ispašu i nomadskih stočara, kojima se doprinosi globalnim naporima za izgradnju otpornosti na sušu, borbu protiv dezertifikacije te zaustavljanje degradacije zemljišta i poništavanje njezinih učinaka;
4. PODSJEĆA na Zaključke Vijeća naslovljene „Preispitivanje u sredini programskog razdoblja Osmog programa djelovanja za okoliš: daljnji koraci prema zelenoj, pravednoj i uključivoj tranziciji za održivu Europu”, usvojene u lipnju 2024., a posebno na to da se u njima poziva na sustavan i koherentan pristup EU-a na međunarodnoj razini za suzbijanje klimatskih promjena, onečišćenja, krčenja šuma, degradacije zemljišta, preuzimanja zemljišta i gubitka bioraznolikosti, posebno ubrzavanjem i jačanjem provedbe prirodnih rješenja koja su definirana na 5. zasjedanju Skupštine Ujedinjenih naroda za okoliš (UNEP/EA.5/Res.5);

*JACANJE OBVEZA EU-A U BORBI PROTIV DEZERTIFIKACIJE, DEGRADACIJE
ZEMLJIŠTA I SUŠE*

5. PODSJEĆA na zaključke Vijeća kojima se podupiru preporuke za tematsko izvješće Europskog revizorskog suda br. 33/2018 naslovljeno „Borba protiv dezertifikacije u EU-u: sve veća prijetnja u pogledu koje je potrebno djelovati odlučnije” i SNAŽNO POTIČE Komisiju da predloži integrirani akcijski plan na razini EU-a za borbu protiv dezertifikacije, degradacije zemljišta i suše, u cilju izgradnje otpornosti na sušu i postizanja neutralnosti degradacije zemljišta u EU-u do 2030., na temelju cjelovite procjene učinka;
6. POZDRAVLJA ambicioznu viziju strategije EU-a za tlo do 2030. da svi ekosustavi tla u EU-u budu zdravi do 2050. kao način zaustavljanja dezertifikacije i degradacije zemljišta i poništavanja njihovih učinaka te održavanja ciklusa zelene vode koji utječe na obrasce oborina u unutrašnjim kopnenim područjima i doprinosi očuvanju vode i otpornosti na suše i poplave, kao i misiju EU-a „Plan za tlo za Europu” u okviru programa Obzor Europa te u tom kontekstu PRIMJEĆUJE napredak u raspravama o Komisijinu Prijedlogu direktive o praćenju i otpornosti tla (Akt o praćenju tla);
7. NAGLAŠAVA potrebu da Komisija i države članice kao prioritet provedu Akt o obnovi prirode, uključujući prirodna rješenja kojima se proširuje regenerativno upravljanje zemljištem i proaktivno upravljanje sušom;
8. POZDRAVLJA stalne napore koji se ulažu na razini EU-a kako bi se utvrdile subvencije štetne za okoliš i ISTIČE da je važno uzeti u obzir njihove učinke na dezertifikaciju, degradaciju zemljišta i sušu; NAGLAŠAVA da bi trebalo zadati ambiciozne srednjoročne ciljeve za postupno ukidanje ili reformu takvih subvencija;
9. PREPOZNAJE međusobnu povezanost upravljanja zemljištem i gospodarenja vodom; NAGLAŠAVA važnost integriranog pristupa planiranju i upravljanju sušama i polusušnim klimatskim uvjetima te POZIVA države članice kojima prijeti suša i/ili nestašica vode da prema potrebi razrade planove upravljanja sušama, usklađene s mjerama u okviru relevantnih politika i integriranim u njih, uključujući opće planiranje u relevantnim područjima politike, posebno u pogledu pitanja povezanih s vodom definiranih u Okvirnoj direktivi o vodama;
10. UVIĐA da je očuvanje prirodnih resursa kao što su zemljišta i voda ključno za sigurnost ljudi te da dezertifikacija, degradacija zemljišta, suša i nestašica vode mogu povećati rizik od prisilnog raseljavanja, nestabilnosti, nesigurnosti i sukoba;

11. ISTIČE stalnu potporu koju EU i njegove države članice pružaju na svjetskoj, regionalnoj i nacionalnoj razini putem instrumenata za vanjsko djelovanje, kao što su Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa i strategija *Global Gateway*; POZIVA EU i njegove države članice da u svojem vanjskom djelovanju istaknu važnost regenerativnog upravljanja zemljištem i gospodarenja zemljištem te da nastave poticati međunarodna partnerstva i angažman u borbi protiv dezertifikacije, degradacije zemljišta i suše;
12. NAGLAŠAVA važnost jačanja daljnjeg uključivanja borbe protiv dezertifikacije, degradacije zemljišta i suše u relevantne politike i planove ulaganja u sektorima suradnje povezanima sa zemljištima, posebno u poljoprivredi i proizvodnji hrane (osobito pristupom temeljenim na agroekologiji i krajobrazima, uključujući ekološku poljoprivredu), prostornom i urbanističkom planiranju, infrastrukturi i gospodarenju vodama; PREPOZNAJE potencijal agroekologije, šumskih krajobraza i obnove ekosustava kao integriranog, međusektorskog pristupa koji nudi višestruke koristi ne samo za obnovu tla i zemljišta te poboljšanje plodnosti, već i za bioraznolikost i ekosustave, skladištenje ugljika, prilagodbu klimatskim promjenama, učinkovitost resursa, sigurnost opskrbe hranom i ishrane te gospodarski razvoj;
13. UVAŽAVA iznimni značaj usklađenog financiranja u ostvarivanju održivog upravljanja zemljištem i obnove zemljišta; UVIĐA da je potrebno preispitati financiranje iz postojećih instrumenata i iskoristiti alternativne privatne i mješovite izvore financiranja, posebno u cilju provedbe mjera u području borbe protiv dezertifikacije, degradacije zemljišta i suše i u području obnove ekosustava primjenom prirodnih rješenja;
14. NAGLAŠAVA da su prakse regenerativnog upravljanja zemljištem, rad na obnovi i mjere za zaustavljanje deforestacije i degradacije šuma do 2030. ključni za postizanje neutralnosti degradacije zemljišta u svijetu. U tom je pogledu važno postići održive, sljedive i transparentne lance vrijednosti koji prekidaju povezanost poljoprivredne proizvodnje s deforestacijom i degradacijom šuma i zemljišta, prepoznajući važnost mjera na strani potražnje i ponude;
15. PREPOZNAJE važnost UN-ove inicijative „Rana upozorenja za sve” u jačanju međunarodne suradnje i integracije podataka o praćenju i predviđanju suša;
16. NAGLAŠAVA važnost primjene pristupa „jedno zdravlje” Svjetske zdravstvene organizacije u borbi protiv dezertifikacije, degradacije zemljišta i suše i omogućivanja strukturnih rasprava o usklađenosti politika među relevantnim sektorima i disciplinama na lokalnoj, nacionalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini;

17. sa zabrinutošću UVIĐA da se pritisak na svjetske zemljišne resurse stalno povećava i
NAPOMINJE da su dominantni pokretači degradacije zemljišta diljem svijeta, među ostalim, neodrživo upravljanje prirodnim resursima, prenamjena zemljišta, gubitak bioraznolikosti, neodrživa poljoprivreda i širenje poljoprivrede, deforestacija, nekontrolirano širenje urbanih područja, prekrivanje tla, depopulacija ruralnih područja, onečišćenje, klimatske promjene te rudarstvo i vađenje;
18. POZDRAVLJA rad i PRIMA NA ZNANJE izvješća Međuvladine radne skupine za sušu u cilju utvrđivanja mogućnosti za poboljšanje proaktivnog upravljanja sušom diljem svijeta i izvješća Međunarodne radne skupine za evaluaciju strateškog okvira UNCCD-a za razdoblje 2018. – 2030. sredinom provedbenog razdoblja kako bi se utvrdili prioriteti i izradile preporuke za drugo razdoblje strateškog okvira UNCCD-a;
19. NAGLAŠAVA da je potrebno unaprijeđeno djelovanje na svim razinama kako bi se riješili problemi dezertifikacije, degradacije zemljišta i suše te njihovih pokretača, posebno sveobuhvatnom primjenom i jačanjem utvrđenih i dokazanih rješenja za borbu protiv dezertifikacije, degradacije zemljišta i suše, uključujući održivo upravljanje prirodnim resursima, kružno gospodarstvo, regenerativno upravljanje zemljištem, agrošumarstvo i održive tehnike ispaše, agroekološke pristupe i proaktivno upravljanje sušom;
20. kako bi se do 2030. postigla neutralnost degradacije zemljišta, SNAŽNO POZIVA na preobrazbu poljoprivrednih i prehrambenih sustava kako bi postali održivi, otporni na suše i klimatski pametni, na temelju 13 načela agroekologije koja je definiralo Povjerenstvo stručnjaka na visokoj razini za sigurnost opskrbe hranom i prehranu Odbora FAO-a za svjetsku sigurnost opskrbe hranom; te ISTIČE važnost doprinosa Koalicije za agroekologiju i međunarodne inicijative „4/1000”;
21. NAGLAŠAVA da je potrebno jačati bazu znanja o UNCCD-u i poboljšati potporu koja se pruža putem Odbora za znanost i tehnologiju kako bi se olakšalo donošenje informiranih odluka; ISTIČE da je potrebno snažnije pružanje korisnih alata putem poveznice između znanosti i politike kako bi se poboljšala suradnja između te poveznice, Međuvladinog panela o klimatskim promjenama i Međuvladine znanstveno-političke platforme o bioraznolikosti i uslugama ekosustava te kako bi se u taj proces uključile međunarodne i nacionalne znanstvene organizacije, uključujući akademsku zajednicu, kao i druge zajednice;

22. NAGLAŠAVA da su učinkovito i djelotvorno Tajništvo UNCCD-a i dobar proračun primjeren svrsi, kojim se vodi računa o troškovnoj učinkovitosti, preduvjeti za osiguravanje pouzdanog administrativnog i financijskog upravljanja UNCCD-om; PONAVLJA da je važno uzeti u obzir preporuke Zajedničke inspekcijske jedinice i u bliskom dijalogu sa strankama UNCCD-a, posebno kada je riječ o načelima dobrog upravljanja, djelotvornosti, transparentnosti, nepristranosti, odgovornosti i upravljanja rizicima;
23. POHVALJUJE dobru suradnju između Globalnog fonda za okoliš i UNCCD-a, što je dovelo do nedavnog povećanja potpore iz tog fonda kako bi se zemljama strankama pomoglo da ispune svoje obveze izvješćivanja i provedu transformativne projekte i programe za postizanje neutralnosti degradacije zemljišta, uključujući njihove dobrovoljne ciljeve u području neutralnosti degradacije zemljišta i da izrade nacionalne planove za sušu;
24. IMA NA UMU predstojeću 9. nadopunu Globalnog fonda za okoliš (GEF-9) i GLEDA na to kao priliku za to da Konferencija stranaka UNCCD-a zatraži znatan udio nadopune GEF-9 za ključno područje „Degradacija zemljišta”, uz istodobno poticanje posrednih koristi s drugim četirima ključnim područjima GEF-a;
25. ISTIČE, u skladu s Izjavom iz Abidjana o postizanju rodne ravnopravnosti za uspješnu obnovu zemljišta, s 15. Konferencije stranaka UNCCD-a, važnost rodne ravnopravnosti i osnaživanja svih žena i djevojčica. Potrebno je ojačati prava žena kad je riječ o posjedu zemljišta, njihovo sudjelovanje u postupcima donošenja odluka, planiranja i provedbe, izgradnju kapaciteta i pristup lancima vrijednosti i financijskim alatima kako bi se osigurala rodno osjetljiva i transformativna provedba UNCCD-a;
26. POZDRAVLJA sazivanje vijeća za rodna pitanja i vijeća za mlade na 16. Konferenciji stranaka UNCCD-a kao ključnih platformi za promicanje rodne ravnopravnosti i međugeneracijske jednakosti u okviru provedbe Konvencije;
27. ISTIČE, u skladu s Dobrovoljnim smjernicama Odbora za svjetsku sigurnost opskrbe hranom o odgovornom upravljanju posjedom zemljišta, ribolovnih područja i šuma, važnost sigurnog posjeda za održivi razvoj i borbu protiv dezertifikacije, degradacije zemljišta i suše;
28. ISTIČE važnost potpunog i uključivog sudjelovanja autohtonih naroda u postupcima donošenja odluka u skladu s pravom na slobodan, prethodni i informirani pristanak;

29. NAGLAŠAVA da je promicanje sudjelovanja mladih ključno za borbu protiv dezertifikacije, degradacije zemljišta i suše; ISTIČE potrebu za osnaživanjem mladih potrebnim resursima, osposobljavanjem, platformama i političkim instrumentima kako bi mogli djelotvorno doprinositi misiji UNCCD-a;
30. NAGLAŽAVA važnost pristupa koji obuhvaća cijelo društvo i uključivog sudjelovanja u donošenju odluka i PREDANO JE njegovanju poticajnog okruženja kojim se promiče aktivno sudjelovanje i uključenost organizacija civilnog društva u okviru UNCCD-a; UVIĐA da je potrebno organizacijama civilnog društva i panelu organizacija civilnog društva UNCCD-a osigurati odgovarajuće resurse i osposobljavanje kako bi mogli djelotvorno doprinositi misiji UNCCD-a;
31. POZDRAVLJA Kodeks ponašanja UN-a za sprečavanje uznemiravanja, uključujući seksualno uznemiravanje, te POZIVA na njegovu neometanu primjenu i provedbu u svim procesima UNCCD-a, posebno tijekom multilateralnih konferencija;
32. POZIVA Konferenciju stranaka UNCCD-a da temeljitije razmotri učinak štetnih subvencija koje doprinose dezertifikaciji, degradaciji zemljišta i suši; te ju snažno POTIČE da tu temu uvrsti na dnevni red sljedeće konferencije stranaka da bi se pokrenulo promišljanje o tome kako postupno ukinuti takve subvencije i kako ih prenamijeniti prema održivijim praksama upravljanja zemljištem, čime bi se doprinijelo i provedbi 18. cilja Globalnog okvira za bioraznolikost iz Kunminga i Montreala;

SINERGIJE S DRUGIM MULTILATERALNIM SPORAZUMIMA U PODRUČJU OKOLIŠA I MEĐUNARODNIM PROCESIMA

33. PREPOZNAJE međuovisnost i međusobnu povezanost dezertifikacije, degradacije zemljišta i suše, klimatskih promjena, gubitka bioraznolikosti, nestašice vode i onečišćenja; POTVRĐUJE svoju predanost rješavanju tih hitnih situacija na djelotvoran, integriran i dosljedan način; ISTIČE ključnu ulogu održivog upravljanja zemljištem i obnove zemljišta te potrebu za rješavanjem pitanja povezanosti vode, hrane, zdravlja, zemljišta, bioraznolikosti, klime, deforestacije i onečišćenja na snažan, cjelovit i integriran način koji obuhvaća uzajamno korisne strategije, sa snažnim socijalnim i ekološkim zaštitnim mjerama, među ostalim s pomoću prirodnih rješenja kako su definirana u rezoluciji UNEP/EA.5/Res.5 i pristupima temeljenim na ekosustavu; NAGLAŠAVA da je potrebno svesti kompromise na najmanju moguću mjeru i što više povećati sinergije;

34. IMA NA UMU činjenicu da se 16. zasjedanje Konferencije stranaka Konvencije o biološkoj raznolikosti, 29. zasjedanje Konferencije stranaka Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) i 16. zasjedanje Konferencije stranaka UNCCD-a održavaju jedno za drugim, što je jedinstvena prilika za uzajamnu potporu među konvencijama iz Rija, za njihov doprinos provedbi Programa UN-a za održivi razvoj do 2030. i postizanju njegovih ciljeva održivog razvoja te da se tim konvencijama na sinergijski način razmotre klimatske promjene, gubitak bioraznolikosti i dezertifikacija, degradacija zemljišta i suša;
35. IZRAŽAVA SNAŽNU PREDANOST rješavanju problema gubitka bioraznolikosti, ekosustava, degradacije tla, vode i oceana, klimatskih promjena i onečišćenja na djelotvoran i integriran način te stoga POZIVA na bližu i pojačanu suradnju i jačanje sinergija među trima konvencijama iz Rija i drugim multilateralnim sporazumima i inicijativama na svim razinama, uključujući financijske institucije, druge relevantne inicijative UN-a i međunarodne procese;
36. POZIVA na bolju suradnju između Konvencije o biološkoj raznolikosti, UNFCCC-a i UNCCD-a na svim razinama, posebno u pogledu provedbe Globalnog okvira za bioraznolikost iz Kunminga i Montreala, Pariškog sporazuma i Programa za utvrđivanje cilja neutralnosti degradacije zemljišta, i to boljom upotrebom Zajedničke skupine za vezu konvencija iz Rija, pojačanom suradnjom i sinergijama između njihovih konferencija stranaka tijekom 2024. i nadalje, također kako bi se istražio potencijal za zajednički rad konvencija i povećanu suradnju na nacionalnoj razini, posebno u razvoju, reviziji i provedbi nacionalnih strategija i akcijskih planova za bioraznolikost, nacionalno utvrđenih doprinosa, nacionalnih planova prilagodbe, nacionalnih programa djelovanja, dobrovoljnih nacionalnih ciljeva neutralnosti degradacije zemljišta, nacionalnih planova za sušu i nacionalnih planova za prehrambene sustave;
37. posebno u pogledu borbe protiv deforestacije i potrebe za poboljšanjem očuvanja, obnove i održivog gospodarenja šumama te imajući na umu rezoluciju s 19. sjednice Foruma UN-a o šumama o preispitivanju Strateškog plana UN-a za šume u sredini programskog razdoblja i naknadne odluke Odbora FAO-a za šumarstvo, POZIVA NA bolje iskorištavanje suradničkog partnerstva za šume i na to da UN-ov Odjel za ekonomske i socijalne poslove ojača svoje aktivnosti potpore usmjerene na povezanost kako bi se unaprijedilo proaktivno međusektorsko djelovanje u cilju borbe protiv dezertifikacije, degradacije zemljišta i suše.